

UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W SZPROTAWIE

z dnia 30 grudnia 2025 r.

w sprawie Gminnego Programu Wychodzenia z Bezdomności na lata 2026- 2030

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 6, art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1153 ze zm.), art. 17 ust. 1 pkt 1 i 3, ust. 2 pkt. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r. Poz. 1214 ze zm.), uchwala się, co następuje:

- § 1. Przyjmuje się Gminny Program Wychodzenia z Bezdomności na lata 2026- 2030 stanowiący załącznik do uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Szprotawy.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 01.01.2026 r.

RADA MIEJSKA W SZPROTAWIE

Anna K. Dobniński

Gminny Program Wychodzenia z Bezdomności na lata 2026 - 2030

I. WPROWADZENIE

Program Wychodzenia z Bezdomności na lata 2026-2030 jest odpowiedzią na jeden z problemów społecznych, określonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Szprotawa przyjętej Uchwałą XXIV/171/2020 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 29.09.2020r. w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Szprotawa na lata 2020-2027 ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grupy szczególnego ryzyka. Bezdomność stanowi niewątpliwie syndrom ubóstwa i pełną marginalizację życia społecznego.

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, osobę bezdomną zdefiniowano jako osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

Bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem miejsca zamieszkania. W ujęciu psychologicznym oznacza stan egzystencji osoby nieposiadającej faktycznego miejsca zamieszkania, pozbawionej środków niezbędnych do zaspokojenia elementarnych potrzeb, trwale wykorzenionej ze środowiska w wyniku rozpadu więzi społecznych i akceptującej swoją rolę społeczną. Osoba dotknięta bezdomnością nie jest w stanie samodzielnie jej zapobiec co wiąże się z poważnymi zaburzeniami psychicznego i społecznego funkcjonowania. Bezdomność warunkują przede wszystkim czynniki materialne, rodzinne, osobiste, zdrowotne, losowe i środowiskowe. Aby skutecznie minimalizować zjawisko bezdomności należy podjąć odpowiednie działania profilaktyczne z osobami zagrożonymi. Niniejszy Program przewiduje działania zmierzające do zahamowania wzrostu liczby osób zagrożonych bezdomnością oraz zwiększenie liczby osób wychodzących z bezdomności.

II. PODSTAWA PRAWNA

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2025r. poz. 1214 z późn. zm.)
- Uchwała Nr XV/103/2019 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 14 listopada 2019 r. w sprawie

ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia, schroniskach dla osób bezdomnych i schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

- Uchwała XXIV/171/2020 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 29.09.2020r. w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Szprotawa na lata 2020-2027 ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grupy szczególnego ryzyka

- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 30 października 2023 r. w sprawie mieszkań treningowych i wspomaganych (Dz.U. 2023 poz. 2354)

- Uchwała nr LXX/571/2024 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 28 marca 2024 r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach wspomaganych prowadzonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Szprotawie

- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 lipca 2025 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni (Dz.U. 2025 poz. 1059).

III. DIAGNOZA SYTUACJI OSÓB BEZDOMNYCH NA TERENIE GMINY SZPROTAWA

Diagnoza do Programu została opracowana w oparciu o monitoring Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Szprotawa na lata 2020 - 2027 oraz analizę dokumentów z Centrum Usług Społecznych w Szprotawie. W dzisiejszych czasach problem bezdomności powinien być rozwiązywany nie tylko poprzez pomoc społeczną, ale przy współdziałaniu wielu instytucji i organizacji, które bezpośrednio związane są z tym zjawiskiem. Są to m.in.: ochrona zdrowia, sąd, policja, odpowiednie wydziały Urzędu Miejskiego oraz organizacje pozarządowe. Wszystkie elementy systemu wsparcia, jakie zapewnia gmina osobom bezdomnym, takie jak profilaktyka, interwencja oraz integracja i reintegracja są bardzo ważne. Profilaktyka bezdomności, to przede wszystkim działania skierowane do osób zalegających z opłatami czynszowymi, zagrożonych przemocą w rodzinie i uzależnionych. Wymiar interwencyjny, to świadczenie pomocy finansowej i rzeczowej oraz pomoc w postaci noclegu i schronienia dla osób będących w potrzebie. Wymiar integracji, to umożliwienie osobom bezdomnym uczestniczenie w programach i projektach z zakresu aktywizacji społecznej i zawodowej, a także wszelkiego rodzaju inicjatywy zmierzające do usamodzielnienia się osoby bezdomnej.

W ostatnich latach nastąpił wzrost populacji osób bezdomnych. Są to osoby praktycznie bez

szans na uzyskanie zatrudnienia, które w zasadzie nie są w stanie zaspokajać samodzielnie swoich potrzeb, w szczególności tych materialnych. Pomoc udzielana na rzecz osób bezdomnych na terenie naszej gminy ma na celu przede wszystkim zapewnienie tymczasowego schronienia, uzyskanie prawa do świadczeń zdrowotnych dla osób nieubezpieczonych, poprawę warunków życiowych, a także integrację oraz reintegrację społeczną i zawodową.

W ramach struktury Centrum Usług Społecznych w Szprotawie w Dziale Usług zatrudnieni są pracownicy socjalni zajmujący się problemami osób bezdomnych. Osoby bezdomne, oprócz pomocy pieniężnej i niepieniężnej, wynikającej z ustawy o pomocy społecznej mogą uzyskać wsparcie w formie poradnictwa socjalnego, prawnego i psychologicznego oraz z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej w Międzygminnym Centrum Integracji Społecznej. Głównymi narzędziami pracy z osobami bezdomnymi, a także z osobami zagrożonymi bezdomnością są indywidualne programy wychodzenia bezdomności, jak również kontrakty socjalne, które pozwalają na systematyczne i metodyczne wspieranie osoby bezdomnej w rozwiązywaniu jej problemów życiowych, w szczególności rodzinnych i mieszkaniowych oraz pomocy w uzyskaniu zatrudnienia.

Centrum Usług Społecznych w Szprotawie świadczy pomoc w postaci schronienia, posiłku dla osób bezdomnych z terenu gminy Szprotawa oraz pomocy finansowej z przeznaczeniem m.in. na zakup podstawowych środków higieny, niezbędnej odzieży, obuwia i leków. Pracownicy socjalni Centrum wydają osobom bezdomnym skierowania do otrzymania pomocy żywnościowej wydawanej przez Parafialny Zespół Caritas w Szprotawie. Coroczne wspólne działania pracowników socjalnych oraz Policji obejmowały i obejmują monitoring ogrodów działkowych, wiat śmietnikowych, pustostanów, piwnic i innych miejsc niezamieszkałych. Monitoring ma na celu zdiagnozowanie sytuacji osób bezdomnych, proponowanie pomocy zgodnej z ich potrzebami, oraz skierowanie do noclegowni, czy ogrzewalni. W okresie zimowym następuje zintensyfikowanie wymienionych działań przez służby odpowiedzialne za pomoc i bezpieczeństwo mieszkańców.

Na terenie gminy nie funkcjonuje placówka, która mogłaby zapewnić tymczasowe schronienie osobom bezdomnym. Dlatego też osoby wymagające schronienia w szczególności w okresie zimowym kierowane są do schronisk na terenie innych miast/gmin, gdzie oprócz udzielania schronienia, jest również realizowana praca socjalna mająca na celu pomoc w przezwyciężaniu stanu bezdomności, motywowanie podopiecznych do utrzymywania abstynencji od alkoholu i substancji psychoaktywnych, podjęcia leczenia, poszukiwania pracy, zmiany sposobu myślenia poprzez wsparcie psychologiczne. Aby podejmowane czynności przynosiły oczekiwane, pozytywne efekty, osoby bezdomne zobowiązane są do przestrzegania regulaminu placówek, który określa ich podstawowe obowiązki, zadania oraz prawa. Motywuje się mieszkańców, aby wspierali się wzajemnie, pomagali szczególnie słabszym, chorym oraz okazywali sobie tolerancję

i wyrozumiałość. Obecnie gmina Szprotawa ma podpisane umowy na świadczenie usług schronienia dla osób bezdomnych z terenu gminy z 5 schroniskami znajdującymi się na terenie innych gmin, w tym z jednym schroniskiem z usługami opiekuńczymi. Ponadto gmina zawarła umowę z Ogrzewalnią dla osób bezdomnych znajdującą się w sąsiedniej gminie na świadczenie usług tymczasowego schronienia umożliwiającego interwencyjny pobyt w ogrzewalni dla jednej osoby.

W obszarze bezdomności głównym problem w gminie Szprotawa jest niewystarczająca ilość mieszkań socjalnych.

Liczbę gospodarstw domowych uprawnionych do przydziału lokalu socjalnego na przestrzeni trzech ostatnich lat obrazuje poniższa tabela.

Rok 2023	Rok 2024	Rok 2025
45	38	46

Z powyższych danych wynika, że liczba gospodarstw uprawnionych do przydziału lokalu socjalnego na przestrzeni trzech ostatnich lat utrzymuje się na stałym poziomie.

Centrum Usług Społecznych w Szprotawie posiada rozeznanie w obszarze bezdomności, poprzez monitorowanie środowisk, w których odnotowywane są problemy społeczne występujące w naszej gminie. Do zbadania skali zjawiska bezdomności w gminie Szprotawie wykorzystano dane liczbowe pozyskane z Centrum Usług Społecznych w Szprotawie, Wydziału Administracyjno - Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Szprotawie, jak również z przeprowadzanych co dwa lata ogólnopolskich badań osób bezdomnych, koordynowanych przez pracowników socjalnych Centrum Usług Społecznych w Szprotawie przy współudziale Policji - (badanie odbywa się w okresie zimowym).

Liczba osób bezdomnych otrzymujących świadczenie z tytułu bezdomności i liczba osób skierowanych do schroniska dla osób bezdomnych

	Rok 2023	Rok 2024	Rok 2025
Liczba osób w rodzinach otrzymujących świadczenie z tytułu bezdomności	20	35	38
Liczba osób skierowanych do schroniska dla osób bezdomnych	6	9	10

Jak wynika z corocznych sprawozdań Centrum Usług Społecznych w Szprotawie w ciągu ostatnich trzech lat wzrosła liczba zdiagnozowanych osób bezdomnych, które korzystały z pomocy tutejszego Centrum z powodu bezdomności. Wzrosła również liczba osób, które otrzymało decyzje administracyjne o skierowaniu do schroniska dla osób bezdomnych. Konieczność kierowania jak również ponoszenia kosztów pobytu za osoby bezdomne w Noclegowniach lub Schroniskach umiejscowionych poza naszą gminą podyktowana jest ich brakiem na naszym terenie, jak również brakiem placówki typu interwencyjnego (ogrzewalni) mającej zapobiec wychłodzeniu organizmu, w której osoba bezdomna może uzyskać w szczególności ciepłą odzież, gorącą herbatę, ciepły posiłek, skorzystać z kąpieli w okresie zimowym.

IV. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Inicjowanie i wspieranie działań nakierowanych na przeciwdziałanie, rozwiązywanie i minimalizację zagrożeń związanych z bezdomnością.

V. CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Zapewnienie osobom zagrożonym bezdomnością i osobom bezdomnym bezpieczeństwa socjalno- bytowego.
2. Podejmowanie systematycznych działań w zakresie profilaktyki bezdomności i wczesnej interwencji.
3. Reintegracja oraz aktywizacja osób bezdomnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

VI. REALIZACJA PROGRAMU

Realizacja celów będzie obejmowała trzy obszary:

- **Działania o charakterze prewencyjnym** – są kierowane do osób zagrożonych bezdomnością oraz znajdujących się w warunkach niezabezpieczonego lub nieodpowiedniego zamieszkania. Działania prewencyjne będą ukierunkowane na eliminowanie przyczyn bezdomności oraz zmniejszanie ryzyka stania się osobą bezdomną.
- **Działania o charakterze interwencyjnym** – dotyczą wszystkich osób bezdomnych, w szczególności przebywających w miejscach publicznych, nieprzeznaczonych do zamieszkania, takich jak parki, ulice itp. Działania interwencyjne opierają się głównie na szybkiej pomocy w celu zmniejszenia zagrożenia życia i zdrowia. Ponadto interwencja związana jest z zapewnieniem schronienia, posiłku, niezbędnej odzieży i obuwia oraz z zorganizowaniem opieki zdrowotnej.
- **Działania o charakterze integracyjnym** – dotyczą działań w zakresie szeroko pojętej integracji oraz reintegracji społecznej i zawodowej, dostosowanej do potrzeb osób bezdomnych.

Cel szczegółowy 1: Zapewnienie osobom zagrożonym bezdomnością i osobom bezdomnym bezpieczeństwa socjalno-bytowego.

Lp	Działania	Realizatorzy	Partnerzy
1	Zabezpieczenie schronienia, noclegu	Centrum Usług Społecznych w Szprotawie	Komisariat Policji w Szprotawie Powiatowy Urząd Pracy
2	Zapewnienie posiłku, żywności.		
3	Zapewnienie niezbędnych środków higieny osobistej oraz odzieży i obuwia.		
4	Pomoc w wyrobieniu lub odtworzeniu dokumentu tożsamości.		Powiatowa Straż Pożarna
5	Pomoc w uzyskaniu orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.		Komisja Mieszkaniowa przy Burmistrzu Szprotawy
6	Udzielenie pomocy w skierowaniu osoby bezdomnej do domu pomocy społecznej, placówki : rehabilitacyjnej, leczniczej, ośrodka wsparcia.		Zarząd Nieruchomościami "Chrobry" Sp. z o.o. w Szprotawie
7	Przeprowadzanie interwencji w miejscach, gdzie przebywają osoby bezdomne.		Poradnia dla Uzależnionych i ich rodzin "Pomocna dłoń" w Szprotawie
8	Interwencje zakończone wezwaniem pogotowia ratunkowego.		
9	Pomoc w uzyskaniu prawa do świadczeń zdrowotnych dla osób nieubezpieczonych.		Zakłady Ochrony Zdrowia Parafialny Zespół Caritas w Szprotawie
10	Pomoc w uzyskaniu prawa do świadczeń emerytalno – rentowych, świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, świadczenia wspierającego		

Cel szczegółowy 2:

Podejmowanie systematycznych działań w zakresie profilaktyki bezdomności i wczesnej interwencji.

Lp.	Działania	Realizatorzy	Partnerzy
1	Stała współpraca instytucji i organizacji w zakresie bezdomności.	Centrum Usług Społecznych w Szprotawie	Komisariat Policji w Szprotawie
2	Prowadzenie kampanii informacyjnej skierowanej do osób bezdomnych i lokalnej społeczności (ulotki, plakaty, ogłoszenia).		Komisja Mieszkaniowa przy Burmistrzu Szprotawy
3	Monitorowanie problemu zagrożenia bezdomnością w gminie przez instytucje i organizacje działające w tym obszarze.		Zarząd Nieruchomościami "Chrobry" Sp. z o.o. w Szprotawie
4	Nadzorowanie miejsc, w których mogą przebywać osoby bezdomne, zwłaszcza w okresie jesienno – zimowym.		

Cel szczegółowy 3: Reintegracja oraz aktywizacja osób bezdomnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.			
Lp.	Działania	Realizatorzy	Partnerzy
1	Praca z osobami bezdomnymi z wykorzystaniem indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności lub kontraktów socjalnych.	Centrum Usług Społecznych w Szprotawie	Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Burmistrzu Szprotawy Poradnia dla Uzależnionych i ich rodzin "Pomocna dłoń" w Szprotawie Międzygminne Centrum Integracji Społecznej WINDA w Szprotawie Powiatowy Urząd Pracy Komisja Mieszkaniowa przy Burmistrzu Szprotawy
2	Motywowanie do podjęcia leczenia uzależnień w przypadkach koniecznych złożenie wniosku do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Burmistrzu Szprotawy.		
3	Udzielenie pomocy w rozwiązaniu problemów rodzinnych – podejmowanie działań mających na celu odbudowanie relacji rodzinnych.		
4	Zwiększenie szans na zmianę sytuacji osób bezdomnych poprzez działania ukierunkowane na aktywizację społeczną i zawodową.		
5	Poradnictwo prawne, socjalne, psychologiczne.		
6	Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia m.in. w ramach staży, prac społecznie użytecznych.		
7	Pomoc w przygotowaniu wniosku o przydział lokalu socjalnego, jak również wsparcie po jego otrzymaniu.		

VII. ODBIORCY PROGRAMU

Program skierowany jest do osób bezdomnych przebywających na terenie gminy Szprotawa.

VIII. REALIZATOR PROGRAMU

Centrum Usług Społecznych w Szprotawie

IX. PARTNERZY W REALIZACJI PROGRAMU

- Komisja Mieszkaniowa przy Burmistrzu Szprotawy,
- Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Burmistrzu Szprotawy
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Poradnia dla Uzależnionych i ich rodzin "Pomocna dłoń" w Szprotawie
- Komisariat Policji w Szprotawie,
- Międzygminne Centrum Integracji Społecznej WINDA w Szprotawie,
- Zarząd Nieruchomościami „Chrobry” Sp.z o.o w Szprotawie,
- Powiatowa Straż Pożarna,
- Zakłady ochrony zdrowia ,
- Parafialny Zespół Caritas w Szprotawie

X. KOSZTY PROGRAMU

Program finansowany będzie ze środków jednostki organizacyjnej Centrum Usług Społecznych w

Szprotawie oraz środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł przez jednostkę w tym z programów osłonowych MPiPS i środków EFS.

XI. PLANOWANE EFEKTY PROGRAMU

1. Ograniczenie i zmniejszenie zjawiska bezdomności na terenie gminy Szprotawa.
2. Poprawa sytuacji socjalno - bytowej osób bezdomnych.
3. Zminimalizowanie negatywnych zjawisk występujących w obrębie grupy osób bezdomnych: uzależnienia, bezrobocie, przestępstwa.
4. Odbudowa i poprawa więzi rodzinnych oraz społecznych przez osoby bezdomne.

XII. MONITORING I EWALUACJA

Monitorowanie przedsięwzięć skierowanych do osób zagrożonych bezdomnością oraz bezdomnych. Informacje uzyskane z powyższych działań będą wykorzystane do opisu zjawiska bezdomności oraz ewentualnych zmian w realizacji programu

UZASADNIENIE

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214, 1302) pomoc osobom bezdomnym należy do zadań własnych gminy.

Bezdomność z uwagi na skalę zjawiska, jego złożone przyczyny oraz szczególnie dotkliwe społeczno-ekonomiczne skutki jest kwestią społeczną o zasięgu i znaczeniu globalnym mającą swoje specyficzne, regionalne i lokalne uwarunkowania. Problem bezdomności dotyka również Gminę Szprotawa, w związku z czym należy podjąć stosowne kroki mające na celu przeciwdziałanie powstawaniu zjawiska bezdomności. Ze względu na złożoność przyczyn pozostawania w bezdomności, osoby bezdomne wymagają różnorodnych działań na rzecz zaspokojenia ich potrzeb oraz włączenia do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Główne działania obejmują profilaktykę mającą na celu zapobieganie poszerzaniu się zjawiska bezdomności, osłonę poprzez zastosowanie standardowych rodzajów i form świadczeń pomocy społecznej z wykorzystaniem dostępnych środków oraz pracy socjalnej, jak również aktywizację zmierzającą do wyprowadzenia z bezdomności, której podstawowym założeniem jest przede wszystkim indywidualny program wychodzenia z bezdomności.

Celem Programu jest zapewnienie osobom bezdomnym bezpieczeństwa socjalnego oraz warunków do pełnienia właściwych i adekwatnych do ich potrzeb i możliwości ról społecznych.

Wobec powyższego zasadne jest przyjęcie przedmiotowej uchwały.

Sporządził:

Dyrektor Centrum Usług Społecznych w Szprotawie - Ewelina Kowalczyk
Szprotawa, dnia 17.12.2025 r.

BURMISTRZ
Mirósław Gąsik

DYREKTOR
CENTRUM USŁUG SPOŁECZNYCH
mgr Ewelina Kowalczyk